Ya?lar ve Ça?lar Ölçekleri

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Ya?lar ve Ça?lar Ölçekleri*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=33004

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Ya?lar ve Ça?lar Ölçekleri (ASQ), 1 aydan 66 aya kadar olan küçük çocuklarda geli?imsel gecikmeleri erken te?his etmek amac?yla tasarlanm??, ebeveyn taraf?ndan doldurulan bir tarama arac?d?r. Bu akademik giri?, ölçe?in Türkiye'deki uygunlu?unu ve psikometrik özelliklerini inceleyen 2010 tarihli uyarlama çal??mas?na odaklanmaktad?r. Ölçek; ?leti?im, Kaba Motor, ?nce Motor, Problem Çözme ve Ki?isel-Sosyal Geli?im olmak üzere be? temel geli?im alan?n? de?erlendirir. Kapci, Küçüker ve Uslu taraf?ndan yürütülen bu çal??ma, ölçe?in Türk kültürüne olan adaptasyonunu incelemi? ve özellikle güvenirlik aç?s?ndan yüksek düzeyde iç tutarl?l??a sahip oldu?unu göstermi?tir.

Anahtar Kelimeler

Ya?lar ve Ça?lar Ölçekleri, ASQ, Çocuk Geli?imi, Geli?imsel Tarama, Erken Müdahale, Uyarlama, Kapci.

Yazarlar

Emine Gül Kapç?, Sibel Küçüker, R?fat ?lhan Uslu.

Amaç

Ölçe?in temel amac?, küçük çocuklarda (1-66 ay) potansiyel geli?imsel sorunlar? veya gecikmeleri h?zl?, maliyeti dü?ük ve etkili bir ?ekilde taramakt?r. Bu sayede, risk alt?ndaki çocuklar?n zaman kaybetmeden erken müdahale programlar?na yönlendirilmesi sa?lan?r.

Kapci, Küçüker ve Uslu (2010) taraf?ndan yürütülen uyarlama çal??mas?n?n spesifik amac? ise, uluslararas? alanda kabul görmü? olan ASQ'nun Türk kültürüne ve sosyo-ekonomik ko?ullar?na ne ölçüde uygun oldu?unu ve Türk çocuk popülasyonunda psikometrik aç?dan geçerli ve güvenilir sonuçlar üretip üretmedi?ini ara?t?rmakt?r. Bu çal??ma, ölçe?in Türkiye'de klinik ve ara?t?rma amaçl? kullan?m?n?n önünü açm??t?r.

Yap? (Konstrukt)

Ya?lar ve Ça?lar Ölçekleri (ASQ), küçük çocuklar?n geli?imini be? ana boyutta de?erlendiren kapsaml? bir ebeveyn raporu arac?d?r. Bu boyutlar, çocu?un genel geli?im seviyesini ve potansiyel güçlü veya zay?f yönlerini belirlemeye yard?mc? olur. Bu be? boyut, erken çocukluk geli?iminin kritik alanlar?n? temsil etmektedir:

?leti?im: Çocu?un sesleri anlama, konu?ma ve jestleri kullanma becerileri.
Kaba Motor: Büyük kas gruplar?n?n koordinasyonunu ve hareketlili?ini içeren beceriler (örne?in,

ARABPSYCHOLOGY.COM

yürüme, t?rmanma, topa vurma).
?nce Motor: Küçük kas gruplar?n?n koordinasyonu ve el-göz uyumu (örne?in, tutma, çizme, küçük nesneleri manipüle etme).
Problem Çözme: Çocu?un ö?renme, çevresini ke?fetme, oyuncaklarla etkile?im kurma ve basit sorunlar? çözme yetenekleri.
Ki?isel-Sosyal Geli?im: Öz bak?m becerileri (giyinme, yeme), ba?kalar?yla etkile?im kurma, duygusal tepkileri yönetme ve sosyal beceriler.

Geçerlik

Sunulan kaynak içerikte, ölçe?in geçerli?ine dair spesifik istatistiksel veriler (örne?in, yap?sal geçerlik veya kriter geçerli?i katsay?lar?) do?rudan rapor edilmemi?tir. Geçerlik bölümü kaynakta bo? b?rak?lm??t?r.

Ancak, ASQ'nun orijinal yap?s? geli?imsel alanlar? kapsayacak ?ekilde tasarland???ndan, Türk uyarlamas?n?n da **içerik geçerli?ini** büyük ölçüde korudu?u varsay?lmaktad?r. Uyarlama çal??malar?nda genellikle kültürel e?de?erlik ve dilsel uygunluk çal??malar? yap?larak maddelerin Türk popülasyonu için anlaml? ve geçerli olmas? sa?lanm??t?r. ?leriki çal??malarda, ölçe?in yap?sal geçerli?ini desteklemek amac?yla do?rulay?c? faktör analizlerinin yap?lmas? önerilmektedir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik analizleri, ölçe?in Türk popülasyonunda genel olarak kabul edilebilir ila yüksek düzeyde bir iç tutarl?l??a sahip oldu?unu göstermi?tir. ?ç tutarl?l?k, **Cronbach Alpha** katsay?s? ile de?erlendirilmi?tir. Genel Alpha katsay?s?, ya? gruplar?na göre önemli farkl?l?klar göstermektedir: daha küçük ya?taki çocuklar (4 ayl?k) için **.64** iken, daha büyük ya?taki çocuklar (60 ayl?k) için **.92** gibi oldukça yüksek bir de?ere ula?m??t?r.

Alt boyutlara ait iç tutarl?l?k katsay?lar? (Alpha de?erleri) geni? bir aral?kta rapor edilmi?tir, bu da baz? alt boyutlar?n belirli ya?larda daha az tutarl? olabilece?ini dü?ündürmektedir:

?leti?im alt boyutu: .38 ile .95 aras?nda.
Kaba Motor boyutu: .61 ile .93 aras?nda.
?nce Motor boyutu: .63 ile .93 aras?nda.
Problem Çözme boyutu: .44 ile .93 aras?nda.
Ki?isel-Sosyal Geli?im boyutu: .50 ile .90 aras?nda.

Ek olarak, ölçe?in **Test-Tekrar Test Güvenirlik** katsay?s? da incelenmi?tir. Bu katsay?, test sonuçlar?n?n zaman içindeki kararl?l???n? göstermekte olup, ilk uygulama için **0.80** ve ikinci uygulama için **.82** olarak bulunmu?tur. Bu yüksek korelasyon de?erleri, ölçek sonuçlar?n?n iki

ARABPSYCHOLOGY.COM

farkl? zamanda tutarl? oldu?unu teyit etmektedir.

Faktör Analizi

Kapci ve arkada?lar?n?n (2010) uyarlama özetinde, ölçe?in faktör yap?s?na ili?kin ayr?nt?l? istatistiksel analizler (Aç?klay?c? veya Do?rulay?c? Faktör Analizi) sunulmam??t?r. Ölçek, orijinal yap?s?nda be? temel geli?imsel alana (?leti?im, Kaba Motor, ?nce Motor, Problem Çözme, Ki?isel-Sosyal Geli?im) dayanmaktad?r.

Türk uyarlamas?n?n da bu orijinal be? faktörlü yap?y? korudu?u ve maddelerin bu faktörler alt?nda topland??? varsay?lmaktad?r. Gelecekte yap?lacak olan psikometrik çal??malarda, ölçe?in Türk popülasyonunda yap?sal geçerli?ini kan?tlamak amac?yla faktör yap?s?n?n detayl?ca incelenmesi önem ta??maktad?r.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Uyarlama

Format: Ebeveyn Raporlu Tarama Ölçe?i. Her bir ya? aral??? için özel olarak tasarlanm?? soru setlerinden olu?ur.

Mevcut Diller: Türkçe (Orijinali ?ngilizce)

Popülasyon Grubu: Ebeveynler ve birincil bak?m verenler (Çocuklar hakk?nda raporlama yaparlar).

Ya? Grubu: 4 aydan 60 aya kadar (Adaptasyon çal??mas?nda kullan?lan aral?k; orijinal ASQ 1 aydan 66 aya kadar tarama yapar).

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'de ya?ayan, geli?imsel tarama veya erken müdahale ihtiyac? olan küçük çocuklar.

Test Metodolojisi: Ölçek, ebeveynlerin çocuklar?n?n belirli geli?imsel becerileri ne s?kl?kta sergiledi?ini belirlemesini gerektirir. Derecelendirme, üçlü Likert sistemi kullan?larak yap?l?r: **Evet** (beceriyi yap?yor), **Bazen** (beceriyi k?smen yap?yor) ve **Hay?r** (beceriyi yapm?yor). Puanlama, geli?imsel gecikme riskini belirlemek için kullan?lan kesme puanlar?na göre yap?l?r.

Anahtar Kelimeler

Geli?imsel Gecikme, Cronbach Alpha, Test-Tekrar Test Güvenirlik, Likert, Erken Çocukluk Özel E?itimi.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Emine Gül Kapç?

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Veri sa?lanmam??t?r.

Ba?l? Kurulu? E-posta Adresleri: kapci@education.ankara.edu.tr

Yaz??ma Adresi: Veri sa?lanmam??t?r (Ankara Üniversitesi E?itim Bilimleri Fakültesi ile ili?kili).

?zinler & Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: 2010 (Türkçe uyarlama çal??mas?n?n yay?n y?l?).

?zinler ve Ücret: Ölçe?in orijinal versiyonu (ASQ), Brookes Publishing Co. taraf?ndan yay?nlanmaktad?r ve ticari kullan?m? veya resmi klinik uygulamalar? için yay?nc?dan izin al?nmas? ve ücret ödenmesi gerekebilir. Akademik veya ara?t?rma amaçl? kullan?m için sorumlu yazar Emine Gül Kapç? ile ileti?ime geçilmesi önerilir.

Referanslar

Kapci, E. G., Kucuker, S., & Uslu, R. I. (2010). How applicable are ages and stages questionnaires for use with Turkish children?. *Topics in Early Childhood Special Education, 30*(3), 176-188.

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? burada indirilebilir: ages-and-stages-questionnaires-asq-toad.pdf

Ya?lar ve Ça?lar Ölçekleri Maddeleri

ÖNEML?: Ölçek maddeleri kaynak içerikte sa?lanmam??t?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM